

Yevmiye - 12636

2014-11-23 02:18:14 +0200

Her gün okuduğum binlerce kelime arasından bir şeyler kalıyor aklımda, onları mı yazıya geçirmeliyim, pratik tavsiyelerde mi bulunmalıyım, korkularımı rasyonel laflar üreterek bertaraf etmeye mi çalışmalıyım, sevinçlerini de benzer bir *cynic* akılla yere mi yıkmalıyım, kendi korkularımdan bahsedip onların artık kafamı daha az meşgul etmesini mi sağlamalıyım, yoksa hayatın *her şeye rağmen* güzel olduğunu anlatırsam dana anlamlı bir iş mi yapmış olurum?

Yürüyünce, çok yürüyünce kafamın içi biraz daha sıkışıyor. Eskiden fiziksel hareketle kafanın için arasında bir bağlantı olmadığına inanırdım. Hala bu bağlantının nasıl olduğunu bilmiyorum. Ancak okuduğum bazı şeyler, mesela Murakami'nin günde şu kadar kilometre koşması gibi bazı ufak ayrıntılar kendimi takip etmeme yol açtı. Çalışmanın da etkisi var, çalıştığım günler yazmak daha zor oluyor ve genelde iyi şeyler çıkmıyor ancak hareket etmiş olmak da önemli. *İlham duvarına* toslayan ve aklına yazacak bir şey gelmeyenlere böyle bir tavsiye vardı.

Bugün de yürüdüm. Kafamın içi çorba gibi. 10 saatte bir 300 kelime yazmaya çalışıyorum. (Böyle tuhaf düzenlerim vardır.)

Kitap bende saygı uyandırmıyor artık. En büyük yazarların kitap yazmadığını farkettim. Yazmaya çalışmadıklarını.

Bir hamallık tarafı var yazarlığın. Bunu göze alıyorum, hayatımda daha büyük hamallıklar da var. Göze alamadığım şu: Kendimi öyle bir kalıpla sunmak yalancılık gibi geliyor. İnsan yazıyı kendinin bir parçası gibi görebilir veya onu ürünü haline getirebilir. Ben birinci taraftayım. Birinin çıkarıp böbreğini satması ne kadar anlamlıysa, yazıları satmak da o kadar anlamlı geliyor.

Buna mukabil, söylediklerimi *ücretsiz* sunduğum için insanların daha az ciddiye aldığını düşünüyorum. Para verdikleri şeye daha çok değer veriyorlar. Saçma sapan kitapların varlığının sebebi bu. Üzerine *Coca Cola* yazınca, insanların şekerli siyah sıvıdan aldığı tat değişiyor. Üzerine *kitap* yazınca, o yazıları kitapmış gibi okuyorlar. Daha bir *saygın* oluyor.

Bunu reddetmenin ne kadar anlamlı olduğunu sorduğum oluyor. İnsanlara ve

yazıya iyilik etmiş olmuyorum belki. Önlerine çıkıp, bakın, böyle böyle kitaplarım var demek belki sadece kendim için değil, onlar için de iyidir.

Velakin yazdığımız konular, tam bu insanların *iyiliği* ile ilgili olunca, devam edemiyorsunuz bu minvalde (yayıncı için iyiye, benim için iyiye, okur için de iyidir diye) bahane üretmeye. Büyük laflar etmenin böyle zararları var. Büyük lafları küçük etiketli kitapların içinde etmemek lazım. Ya susacaksın, ya bırakacaksın kim ne kadar anlıyorsa anlayacak.

Üzerindeki etiketin bir yazıya bir ölçüde saygınlık kazandırdığı doğru, ancak tam da o etiketin yarattığı düzene dair eleştiriyi imkansız hale getirerek. Sistemin parçasıysa, sisteme dair eleştirilerin de onun bir parçasıdır.

Son zamanlarda bir yazı hayatının, hayatını da yazıyla kazanmanın veyahut meslek olarak yazarlığı benimsemenin belki yapmaya çalıştığım diğer işlerden daha kolay olduğunu farkettim. Adam günde 3000 kelimeye *çok iyi, çok muhteşem* diyor. Başka iş yapmayacak, günde 10 km yürüyecek ve okumak istediklerimi okuyacak, yazmak istediklerimi yazacaksam, günde 3000 kelime yazabilmişim gibi geliyor.

Günlük 3000 değil, günlük 1000 kelime olsa, üç ayda bir kitap biter.

Tabii düşüncenin bir merkez etrafında, bir konu etrafında 100 gün süreyle dönmesi lazım. Bu da zor. Kafamın o gün neye takılacağını önceden bilmiyorum. Metodik bir ürün gibi, başından sonuna üretilmiş yazılar değil bunlar. Hegelvari bir *bütün fikir* peşinde olmadığım, daha doğrusu böyle bütünlüklerin sonunda *soyut kurgu* haline geldiğini düşündüğüm için zaten derin gibi görünen sığ saçmalıklar üretmemeye çalışıyorum.

Soyutluğun kendine has bir eğlencesi var, tartışmak, konuşmak, konuya yaklaşmak, genellemek, açmak, incelemek, analogiler geliştirmek, karşılaştırmak, çelişki aramak, delil aramak gibi işlerin hepsi zihnen eğlendirici, sevenlerinin oyun gibi gördüğü faaliyetler. Ancak bunların *hakikate*, somut bir takım hikayelerden, masallardan, haikulardan neden daha yakın olduğu sorusu muallakta. Bunları konuşurken, her zaman soyuttan konuşmak zorundasınız. Burada da genelliyor ve o oyunu oynamaya devam ediyorum mesela. Bunun yerine ufak bir masal, Basho'nun meşhur kurbağalı haikusuna benzeyen bir üç cümlelik bir masal daha uygun olabilirdi.

Ancak somutluğun arızası da şurada: Onun ne anlama geldiğini, belki yine soyut olarak, anlatmak gerekiyor. Belli bir ekol, simge dili, anlayış, hayata bakışın o hikayelerle beraber öğretilmesi gerek. *Burada şunu demek istemiş.* Basho'nun şiirini olduğu gibi anlamak veya Kur'an-ı Kerim'in kıssalarının sadece kısası olduğunu düşünmek, Yusuf'un kuyuya düşmesini mesela Yunus'un balığın karnına girmesi ve Peygamber aleyhisselamın vahyi bir mağarada almasıyla mukayese etmeye çalışmamak lazım.

/Hikmet/ bu ise, yani somuttan soyutluklar üretmekse, hikmetin neticesi de

tamamen soyut, dünyadan uzak bir takım felsefeler geliştirmek olur. *İdealizm* gibi, veyahut Hristiyanların *yeryüzüne düşme* anlayışı gibi, dünyanın kıymetsizliğini bir felsefe haline getirmek ve gerçekte sadece kelimelerden üretilmiş daha da değersiz ve sathi bir dünya üretmek olur. Kıssayı kısas olarak anlayabilmek, çocuk gibi şaşırabilmek de önemli. Hayret belki budur.

Bunları düşündükçe, belki diyorum, sadece roman yazmalıyım. Ancak yoruculuğunu göze alamıyorum. Sahnelerin birbine bağlanması ve okurun anlamasını bekleyecek bir roman çok yorucu görünüyor. Kafamın içindeki resimleri olduğu gibi anlatsam ve olsa bir roman, Tilki Günlüğü gibi, onun kadar günce havasında değil veya bir fikir mesaisi şeklinde değil.

****Sahne bir**** Adam ölüm döşeginde, elinde bir paket tutmaktadır. öldükten sonra çocukları bu paketi açarlar ve içinden birkaç parça lokum çıkar. Paketin üstündeki tarihe bakıp, lokumların yirmi yıllık olduğunu görür ve babalarının neden bu kadar eski bir yiyeceği sakladığını sorarlar. Çocukların en büyüğü ağlamaktadır.

Sahne iki Adam kapıyı çalar, elinde bir paket vardır ve çocukları paketin ne olduğunu sorarlar, adam cevap vermez: Sürpriz der. Çocukların en büyüğü paketi adamın elinden kapar ve dışarı kaçar. Babası çocuğun peşinden koşar. Yetişemez.

Sahne üç İki çocuk bir duvarın kenarında bir şeyler yemektedir. Yanlarına yaklaşan adamı gördüklerinde korkup duvara çıkarlar. Adam bağırarak onlara koşmaya başlar. Çocuklardan biri dengesini kaybedip, duvarın diğer tarafındaki uçuruma yuvarlanır. Yedikleri duvarın üstünde kalmıştır.

Bunun gibi, sadece sahneler. Aradaki bağlantıları işaret etmeye çalışmadan, hatta isimleri bile vermeden, sadece on saniyelik video klipler gibi, belki daha kısa, belki sadece fotoğraflar gibi yazmak istiyorum. Bir sahneyi anlat, sonra dön başkasını anlat. Çünkü bunların arasında bağlantı kurmaya çalışmak, onların ne olduğunu, zamanın hakışını resmetmeye çalışmak, hem yazar için hamallık, hem okur için laf salatası.

Laf salatası da bir romanın vazgeçilmez tarafı, çünkü sayfa sayısına göre etiket basılıyor üzerine.